a) Pretpostavke

Prvo. Postoji koncepcija i strategija razvoja na nivou općeg promišljanja. Na osnovu koncepcije razvoja moguće je identificirati, u prvoj aproksimaciji, koje aktivnosti će se realizirati "oponašanjem" a koje vlastitim istraživanjem.

Drugo. Postoji opća suglasnost da je znanost osnovna poluga (uvjet) razvoja odnosno da bez znanstvenoistraživačkog rada nije moguće ostvariti razvoj na dugi rok.

Treće. Kombinacija rada i kapitala, u uvjetima treće tehnološke revolucije, je bitno različita u odnosu na prijašnja razdoblja. Prijašnje "revolucije" su kapital definirale kao kriterij razvoja dok im se više ili manje složen rad pridodavao. On je u osnovi imao deterministička obilježja. Izmjena tehnologija, kao materijalizirano određenje minulog i živog rada, se dinamizira dok pripadajući rad zahtjeva sve duže vrijeme osposobljavanja. Proces učenja izjednačava se sa radnim vijekom. Znaje postaje kriterij mogućeg razvoja. U tom smislu se dinamizira bipolarizacija razvijenih i nerazvijenih zemalja. Iznesenom se valja pridodati nelinearnost vremena koje se svakim danom ubrzava.

Četvrto. Doprinos tehnologije ukupnom rastu je u porastu kako to pokazuju objavljene studije. Umjesto bogatstva naroda iz 1776. od Adama Smitha 1992. godine imamo "Technology and the Wealth of Nations" kako su to uvjerljivo pokazali: N. Rosenberg, Ralph Landau and David C. Mowery.

Peto. U "prijelaznoom" razdoblju kada niz relevantnih parametara nije dovoljno poznat ili pouzdan prihvaća se marginalni pristup u financiranju znanosti i marginalna kretanja su osnovica ocjene doprinosa znanosti.

Šesto. Nužno je definirati standarde uvažavajući današnju znansveno-istraživačku zbilju i programirano podizanje nivo standarada u funkciji vremena.

b) Financiranje znanosti u narednom razdoblju

Prvo. Ulaganje u znanost smatra se uvjetom razvoja. Imajući u vidu da male zemlje imaju nepovoljniji odnos fiksne i varijabilne komponente u odnosu na velike zemlje izdvajanje za znanost ne bi trebala biti manja od 2,5% društvenog proizvoda.

Drugo. Istraživanje i razvoj valja podržati poreznim instrumentarijem kako bi privredni entiteti kratkoročno, srednjeročno i dugoročno poslovanje temeljili na spoznajnim a ne intuitivnom osnovama. U tom smislu valjalo bi nesporna ulaganja u istraživanje i razvoj subvencionirati u određenom postotku (ne manje od 30%). Nadalje, ulaganja u istraživanja i razvoj izuzimalo bi se iz porezne osnovice.Ovo bi se ostvarivalo tako da bi privredni entitet od utvrđene porezne obveze na dobit odbio dio koji mu se priznaje po ovom osnovu.

Treće. Naknada po osnovu intelektualnih usluga trebala bi se bar u iznosu od 50% priznati kao materijalni troškovi. Ovo bi imalo za posljedicu subvencioniranje privrednih entiteta jer je

razumno pretpostaviti da je prisutna elastičnost privrednog entiteta (što je prihvatljivo jer su, uglavnom, njegove koristi projekta) manja u odnosu na istraživača.

c) Zaključak

Znanstveno-istraživački rad pretpostavlja i novi pristup obrazovanju sukladno novom društvenom sistemu. Općenito ulaganja u ljudski činilac je sudbina malih i otvorenih zemalja. Ovo nije ograničenje već razvojno određenje male, pa samim time i naše, zemlje. Osposobljavanje kadrova svakako je nužan uvjet razvoja. On nije i dovoljan. Kadrove valja, u prvom redu, zadržati. U tom smislu valja voditi takvu politiku koja će znanje putem obrazovanih kardova integrirati u vlastiti razvoj. Mlade stručnjake koji su otišli u inozemstvo valjalo bi stimulativnim mjerama vratiti. Uprvo njihov povratak temeljna je ocjena o učinkovitosti ukupnih mjera društvene politike na znanstveno-istraživački rad i obrazovanje. Prema tome, pored navedenih pogodnosti, valjalo bi posebnim mjerama materijalno osigurati buduće istraživaće. Ovo mora, svakako učiniti država. Naime, kao što je znano, tržište u dugom vremenskom horizontu gubi učinkovitost koja mu se općenito pripisuje.